

Juryutlåtande SAGDA 2021

Solviksskolan Ludvika

Beskrivning

Solviksskolan ligger på en svagt sluttande, långsmal tomt parallellt med Grågåsgatan i stadsdelen Marnäs. Den invigdes i januari 2019. Byggnaden följer gatans lutning och landar mjukt i landskapet. Den utnyttjar härmed tomten effektivt och en stor grön skolgård med befintliga träd och lekkullar har kunnat sparas. Skolan öppnar sig med stora glaspartier mot gården och från rummen i bottenvåningen kan man gå ut direkt till de pedagogiska uterummen som finns i anslutning till klassrummen. Fasaderna är murade med tegel som har det danska formatet 228x105x54, som ger något lägre skifthöjd. Ett ljusgrått tegel, Royal Class, som bryts av ett mörkt tegel, Black Beauty, för entréfasaden. Utkragningar på tegelfasaden ger ett uttrycksfullt möte med taket.

Projektet Solviksskolan har föregåtts av ett omfattande programarbete och personalen som deltog i programarbetet är i hög utsträckning nu verksamma på skolan. Kontinuitet! Skolans centrum är Navet, en plats att samlas på, att undervisa och undervisas, uppträda, hänga på rasten, efter lunchen eller vad du själv gör den till. Det här är skolans offentliga entré som också används om man vill hyra ut exempelvis slöjdlokaler och matsal. Navet nås från marknivå och därifrån når man klassrum, hemvisten, matsal, studio, slöjdsalar med mera. Här finns hiss och breda, sköna trappor att röra sig i. Tanken är att man kan röra sig från de mer offentliga rummen till de mer privata hemvisterna som ligger i skolbyggnadens yttre delar i ett tydligt och begripligt flöde.

Den pedagogiska verksamheten är inte bara hänvisad till hemvistet och de mindre grupperummen. Det finns gradängar i kapprummen där man kan samlas i mindre grupp och i det gemensamma navet finns ytterligare rum att lära i. Utemiljön är också ett klassrum. Måltiden är också en del av den pedagogiska dagen. Maten lagas på plats och matsalen är ljus och kan erbjuda flera olika möbleringar. Klassrummen storlek har prioriterats framför flera små rum för att kunna möjliggöra flexibla möbleringar i grupperingar eller öar. Behoven växlar över tid liksom den pedagogiska inriktningen.

Bedömning

En skola som är byggd utifrån platsen och resultatet av det omfattande programarbetet. Både vad gäller elevunderlaget, personalen och tomten. Kännetecknande är hög klass på material, stor hänsyn till dagsljus och med fina rumsbildningar, färgsättning och konstnärlig utsmyckning. Allt detta samverkar och lyfter skolmiljön. Skolan har landat fint i landskapet och öppnar sig i tre olika skepp mot skolgården. Genom att arbeta utifrån flera nivåer så finns inga höga socklar eller trappor utvändigt. Byggnaden ansluter på fler olika höjder med utemiljön på gården samtidigt som man distanserar sig från gatan och lokaltrafiken.

Skolgården är lummig och grön, inspirerar till lek och pedagogisk verksamhet. Miljön är trygg och skyddad från biltrafik och buller.

Upphovsmän:

Ansvarig arkitekt: Elisabet Bergman, handläggande arkitekt: Johan Uddén, byggnadsingenjörer Ola Staffansson, Johan Brandberg, Johannes Sundström, Pär Eriksson. Landskapsarkitekt Sara Nordström (programskede) Sofia Stenberg (genomförandeskede Tyréns) Konstnärer Per Åhlin och Stefan Bakos. Illustrationer Andreas Olérs.

Jury har föreslagit Solviksskolan som mottagare av SAGDA:s arkitekturpris 2021. Diplomet har nedanstående text.

Solviksskolan byggande har föregåtts av ett omfattande programarbete. Skolan är skickligt och känsligt byggd utifrån platsen med hänsyn till vegetation och nivåer. Den håller hög klass på material, stor hänsyn till dagsljus och med fina rumsbildningar, färgsättning och konstnärlig utsmyckning. Skolgården är lummig och grön, inspirerar till lek och pedagogisk verksamhet. Miljön är trygg och skyddad från biltrafik och buller. Allt detta samverkar till en långsiktigt hållbar arkitektur av hög klass.

Upphovsmän: Elisabet Bergman, Johan Uddén, Ola Staffansson, Johan Brandberg, Johannes Sundström, Pär Eriksson, Sara Nordström, Sofia Stenberg, Per Åhlin, Stefan Bakos, Andreas Olérs.

På uppdrag av Ludvika kommun

Jury, genom Inger Berglund, har dessutom författat en dikt till pristagaren, Solviksskolan

SAGDAs Arkitekturpris 2021

Solviksskolan (2019)

en skola byggd med hänsyn till terräng
nivåer, landskap träd och äng
den följer varsamt gatans lutning
för landskapet omkring den är en njutning

ej höga socklar, trappor utomhus
tre skepp ansluter utan krus
miljön är trygg och skyddad, skolgård grön
med skydd från hela biltrafikens stön

Dess nav; entrén på marknivå den leder
med tydligt, lättbegripligt flöde neder
till klassrum, hemvist, matsal, studio mm
med hiss, bekväma trappor att flanera

begåvning, känslighet skär genom murg
vi finner hög klass på båd material, och färg
rumsbildning, utsmyckning som inspirerar pedagog
en skola gjord för såväl lek som knog

där flexibilitet ger grupper eller öar
som fyller klassrummens möblering såsom sjöar
där maten lagas, matsalen är ljus
där klassrummet kan vara utomhus

så året 2021 vi vill premiera
den skola som är byggd på Marnäs lera
vi tror ett privilegium det är
att under ungdomsåren kunna vistas här

GRATTIS

till er som står bakom detta alster

Torget i Leksand

Beskrivning

Upprustningen av Torget är en del i en större upprustning av det som heter Leksands Noret, dvs de centrala delarna av Leksand, som omfattar i sin helhet 5 etapper. Delar av Noret är identifierat som riksintresse för kulturmiljövård. Leksands kommun består av ett 90-tal byar och två tredjedelar av befolkningen bor utanför centralorten. Parkeringsmöjligheter centralt i stan är av yttersta vikt för handelns överlevnad utanför turistsäsongen. Leksand som tätort präglas av en stark kultur och engagemang från befolkningen. Man har en stark stolthet och tro på sin ort och arbetet med upprustningen har inneburit mycket dialogarbete och engagemang i samhället även för konsultgruppen.

Målet med upprustningen var att förbättra tillgängligheten och stärka attraktiviteten ur handelssynpunkt och samtidigt bevara karaktären av småskalig stadskärna. Vidare var flertalet butiks- och verksamhetslokaler bristfälliga i sin tillgänglighet.

En del i den norra delen av torget är helt befriad från biltrafik. Här finns ett konstverk skapat av Monika Gora "Berg och dalar". Här finns också två långbord med sittplatser och platser för rullstolsburna placerade. På torgets ytterkanter finns frodiga planteringar, sittplatser, cykelparkeringar samt service såsom el för torghandel mm. placerat. För att säkra torget för större event såsom konserter på stor scen finns även större teknikbrunnar placerade på den öppna torgytan.

Bedömning

Juni 2019 invigdes Torget som stoltserar med frodiga planteringar, en höjdsättning som elegant leder vatten till rännalar, via brunnar in i växtplanteringarna. Det har blivit ett vackert, hållbart och flexibelt torg som står redo att fyllas med liv av såväl dagens besökare som kommande generationer. Torgets markbeläggning utgörs av större betonghållar sk Stelcon hållar samt prefabricerade sektioner av sågad smågatsten fastgjutna i betong. En effektiv byggprocess med slitstarkt och tillgängligt ytskikt. Smågatstenen i granit i varmt röda toner möter den återanvända Älvdalskvartsiten i en mursektion samt i trampstenar i planteringarna. I projektet Torget ingår även en del av Leksandsvägen.

Trots påkostade material och vackra planteringar upplevs platsen idag mer som en parkeringsplats än som ett torg. Den lilla yta som ligger mellan en dominerande thairestaurang och en stor parkering är ej tillräcklig för att skapa känslan av ett centralt torgrum. En parkering domineras av de parkerade bilarna även om vackra planteringar skiljer den åt. Thairestaurangens yviga formspråk tar över och dominerar den lilla torgytan. Torget kommer förhoppningsvis att komma till sin rätt om några år när den nuvarande restaurangen är ersatt av en ny byggnad.

En ny luftig och enkel restaurangbyggnad samt en minskad parkeringsyta skulle ge torget en rättvis chans att fungera som en central plats i Leksand.

Upphovsmän:

Anna Ograhn – Stadsarkitekt Leksands kommun
Emelie Arnoldsson - Uppdragsansvarig landskapsarkitekt
Erik Alm - Handläggande landskapsarkitekt
Monica Gora – Konstnär ”Berg och dalar”
Eva Fornåå – Konstnär ”Walma”

Borlänge, Hagavägen etapp 1 och 4

Beskrivning

Ombyggnation av ett centralt stråk i Borlänge som kopplar centrum med viktiga målpunkter så som flera skolor, stadsdelar och Sportfältet. Etapp 1 och 4 färdigställdes hösten 2019, byggnation av etapp 2 påbörjas nu samtidigt som den sista etappen 3 projekteras.

Målet är att skapa en trivsamt stadsgata i centrala Borlänge, Det ska vara trevligt att slå sig ner och samtidigt utgöra en säker och trygg skolväg med känslan av närhet i staden där gång- och cykeltrafik prioriteras. Arbetet har skett i tätt samarbete mellan SWECO och Borlänge energi som är beställare.

- Gatans körbana har smalnats av till en bredd av 6,3 meter.
- En kontinuerlig gång- och cykelbana utmed Hagavägens nordöstra sida ökar fotgängarnas och cyklisternas framkomlighet och prioritet samt utgör en trygg skolväg.

Träd- och buskplanteringar ökar gatans rumslighet, förbättrar mikroklimatet och döljer långa monotona fasader.

- Hastighetssäkrade korsningar
- Tyras torg (m.fl. platser) får en upprustning och görs mer attraktiv för vistelse.
- Butiksentréer längs gatan tillgänglighetsanpassats

Bedömning

Hagavägen som trots sin närhet till centrum och roll som transportsträcka till välbesökta sportfältet inte haft den status den förtjänat. Genom denna omvandling har Borlänge centrum fått en gata som förmedlar omsorg, stolthet och klimatmedvetenhet i ett läge som tidigare präglats av 1960-talets fordonscentrering och bristande utrymme för gång- och cykeltrafik.

Gestaltningkonceptet andas kvalitet rakt igenom med beständiga naturmaterial, enkel och självklart elegant gestaltning. Valet av material och växter och träd har valts för att vara hållbart över tid utan att orsaka höga årliga underhållskostnader. Fotgängare och cyklister har prioriterats på bilarnas bekostnad. Rumslighet och lummighet skapar en attraktiv miljö. Entréernas tillgänglighetsanpassning har gjorts med självklarhet, enkelhet och ger ett gediget intryck. Tyras torg är en juvel i trafikmiljön med konstnärlig nerv och lekfullhet.

Upphovsmän:

Ansvarig arkitekt Hanna Wikström,
Handläggande arkitekt Andreas Hansson,
Medverkande arkitekt Isabel Sundström.

Bollnäs nya resecentrum

Beskrivning

Resecentrumet invigdes i december 2020. Anläggningen omfattar en ny dockningsstationen med omkringliggande gång- och cykelvägar, parkeringar, bussangöringar och entrétorg. Ambitionen har varit hög, med målet om att bli Sveriges bästa resecentrum för resenären och en välkomnande entré till staden. Ett modernt resecentrum som klarar av den planerade ökningen av resande både regionalt och i Bollnäs stad. Det innehåller en centrumhållplats med väderskydd, en dockningshall med sju dockningsplatser, en passage/portal till väntsalen, 140 cykelplatser under tak och ytterligare 80 cykelparkeringar i bra läge, utrustning för cyklar, uppvärmda bänkar på torget och en fin stadsmässig miljö med vackra planteringar nära centrum.

”Vi har valt att jobba med material som håller över tid och som är slittåliga, såsom granit, corten, tegel, betong och limträ” - Elisabet Bergman, ansvarig arkitekt på Sweco.

Andra viktiga miljömässiga aspekter som fått ett tydligt avtryck i gestaltningen är gröna tak och växtbäddar som tar emot dagvattnet. Buss- och torgytorna är isfria på vintern då man tar tillvara värmen på returvattnet från stadens fjärrvärmenät för att värma upp de hårdgjorda ytorna. Att göra platsen tillgänglig har varit central i projektet, därför har man anpassat nivåerna på både marken och i byggnaden så att det ska vara smidigt att förflytta sig mellan resecentrumets olika delar.

Bedömning

Tillägget till stationshuset kompletterar stadsbilden. Det håller hög arkitektonisk kvalitet där den yttre och inre miljön gestaltats i samverkan med trafik och teknik. Säkerhet, trygghet, tillgänglighet och bekvämlighet genomsyrar hela utformningen. Ett långtgående miljötankande har gett huskroppen dess lutande form för att optimera och integrera solcellerna i arkitekturen och på taket ligger sedum. Materialval och gestaltning är av högsta kvalitet.

Tyvärr är ej stationshus och den nya dockningsstationen för bussar förenade rumsligt. Detta gör att resecentrum faller isär i två delar. Den nya dockningsstationen ger ett nästan sakralt intryck där form och gestaltning är genomförda på ett mycket vackert och genomtänkt sätt. För att ta sig till den gamla stationsbyggnaden måste man dock gå ut och passera ett skärmtak. Resecentrum faller ut i två skilda delar vilket verkar förvirrande för den nya resenären. Busstrafiken har en annan huvudman än järnvägstrafiken och det avspeglas i arkitekturen.

Upphovsmän:

Ansvarig arkitekt: Elisabet Bergman
Arkitekt Deaa Maad, Sara Wik,
Byggnadsingenjör Johan Brandberg
Landskapsarkitekt: Hanna Wikström, Johanna Eriksson

Fördjupad översiktsplan för Norra Brynäs i Gävle

Beskrivning

Brynäs är en stadsdel i Gävle som kommunen nu har utarbetat en fördjupad översiktsplan för stadsdelens norra del. Området är ett industriområde där omvandlingen till bostadsområde redan påbörjats. Planeringshorisonten är 2040.

Bedömning

En väl genomarbetat plandokument med illustrationer av hög klass som ger en bra vägledning för att förstå vad planen eftersträvar. En konvertering från ett industriområde till i huvudsak ett framtida bostadsområde
Hållbarhetsaspekterna är väl beskrivna.
Ett förebildligt utarbetat dokument inom fördjupad översiktsplanering

Upphovsman:

Elin Byström Planeringsarkitekt FPR/MSA

.....

Förutom arkitekturpristagaren 2021 **Solviksskolan**, gör juryn **hedersomnämningen** till

Torget i Leksand

Inom ramen för uppdraget är Torget i Leksand är ett bra exempel på hur en mindre kommun genom en långsiktig och strukturerad dialog- och arbetsprocess kan skapa ett offentligt rum med hög arkitektonisk kvalitet med förankring i lokala förutsättningar.

Borlänge, Hagavägen etapp 1 och 4

Genom gatans ombyggnad har stadsdelen Hagalunds viktigaste gata givits en utformning som förmedlar omsorg och klimatmedvetenhet. Hagavägen var tidstypisk för 1960 talets bilcentrering med bristande utrymme för cykeltrafik. Genom samarbetet med beställaren Borlänge Energi har utformningen givits förutsättningar för låga årliga underhållskostnader.

Bollnäs nya resecentrum En dockningsstation för bussar med hög arkitektonisk kvalitet där den yttre och inre miljön gestaltats i samverkan med trafik och teknik.

Fördjupad översiktsplan för Norra Brynäs i Gävle
En förebildligt genomarbetad fördjupad översiktsplan.

Jury för SAGDA:s arkitekturpris 2021 har varit,
Arne Ludvigsson, Inger Berglund och Tomas Johnsson